

สรุปผลการดำเนินงานโครงการตำบลต้นแบบบูรณาการด้านส่งเสริมสุขภาพ 5 กลุ่มวัย
และอนามัยสิ่งแวดล้อม
รอบ 5 เดือน ตั้งแต่ เดือนตุลาคม 2559 – เดือนกุมภาพันธ์ 2560

จากนโยบายรัฐบาลในการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ในระดับพื้นที่จังหวัด (Area Based) เพื่อให้เกิดการบูรณาการแผนงาน/โครงการ ในพื้นที่ให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ กระทรวงสาธารณสุขจึงได้กำหนดทิศทางการพัฒนาสาธารณสุขระดับท้องถิ่น/ชุมชน ให้เป็นส่วนหนึ่งของการปฏิรูประบบสุขภาพของประเทศ โดยมีจุดมุ่งหมายคือ ประชาชนในท้องถิ่น/ชุมชน สามารถดูแลสุขภาพของตนเองและสภาวะแวดล้อมในชุมชนได้อย่างมีประสิทธิภาพ กรมอนามัยจึงจัดทำโครงการตำบลบูรณาการส่งเสริมสุขภาพ 5 กลุ่มวัยและอนามัยสิ่งแวดล้อม โดยมีหลักการทรงงาน “เข้าใจ เข้าถึง พัฒนา” ตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง และนำแนวคิด ดร.นพ.อมร นนทสูต เรื่องแผนที่ทางเดินยุทธศาสตร์และการจัดการค่ากลาง ซึ่งเป็นแนวคิดในการพัฒนาสุขภาพประชาชน สร้างความเข้มแข็งให้ชุมชน เพื่อนำไปสู่การสร้างนวัตกรรมสังคม (Innovation) มาใช้เป็นเครื่องมือในการพัฒนาภารกิจของหน่วยงานสาธารณสุขระดับจังหวัด อำเภอและตำบล ในการดำเนินงานส่งเสริมสุขภาพประชาชน 5 กลุ่ม และอนามัยสิ่งแวดล้อมให้เหมาะสมและสอดคล้องกับบริบทของพื้นที่ โดยสร้างการมีส่วนร่วมทั้งด้านบุคลากรงบประมาณ รวมทั้งทรัพยากรต่าง ๆ ระหว่างภาคีเครือข่ายทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน และประชาชน หรือเรียกว่า “ประชาสังคม”

โดยสำนักส่งเสริมสุขภาพ ในฐานะผู้ประสานงานหลัก ร่วมกับหน่วยงานภายในกรมอนามัยทั้งสำนัก/กองส่วนกลางและศูนย์อนามัยที่ 1 -13 ได้ดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ดังนี้

1. แต่งตั้งคณะกรรมการขับเคลื่อนการพัฒนาตำบลต้นแบบบูรณาการส่งเสริมสุขภาพ ๕ กลุ่มวัย และอนามัยสิ่งแวดล้อม แผนที่ทางเดินยุทธศาสตร์และการจัดทำค่ากลาง
2. ประชุมคณะอนุกรรมการขับเคลื่อนการพัฒนาตำบลต้นแบบบูรณาการส่งเสริมสุขภาพ ๕ กลุ่มวัย และอนามัยสิ่งแวดล้อม แผนที่ทางเดินยุทธศาสตร์และการจัดทำค่ากลาง เพื่อวางกรอบแนวทางขับเคลื่อนการดำเนินงาน ในวันที่ 10 ตุลาคม 2559 ณ ห้องประชุมสำนักส่งเสริมสุขภาพ กรมอนามัย โดยมี นพ.ชลทิศ อุไรฤกษ์กุล เป็นประธานการประชุม (สรุปผลการประชุมตั้งไฟล์แนบ)

3. จัดประชุมเชิงปฏิบัติการจัดทำหลักสูตรและเตรียมทีมวิทยากรอบรมวิทยากร “การใช้แผนที่ทางเดินยุทธศาสตร์และการจัดการค่ากลาง (ครุ ก.) ระหว่างวันที่ 20 – 21 ตุลาคม 2559 ณ โรงแรมอมารี ดอนเมือง กรุงเทพฯ กลุ่มเป้าหมาย คือ Super trainer. กรมอนามัย กรมควบคุมโรค กรมสนับสนุนบริการสุขภาพ และกรมสุขภาพจิต จำนวน 77 คน ผลลัพธ์ที่ได้คือ กำหนดการอบรมและแผนการสอน “วิทยากรการใช้แผนที่ทางเดินยุทธศาสตร์และการจัดการค่ากลาง” และได้ทีมวิทยากรที่จะจัดอบรม ครุ ก. 4 ภาค

4. จัดอบรมวิทยากร “การใช้แผนที่ทางเดินยุทธศาสตร์และเทคนิคการจัดการค่ากลาง (ครุ ก.) ระดับจังหวัด จำนวน 4 ภาค ได้แก่

1) ภาคกลาง วันที่ 7 – 9 พฤศจิกายน 2559 ณ โรงแรมกรุงศรีริเวอร์ จ. พระนครศรีอยุธยา ผู้เข้าอบรม ประกอบด้วย นักวิชาการ จากสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดนนทบุรี นครนายก ปทุมธานี พระนครศรีอยุธยา ลพบุรี สระบุรี สิงห์บุรี อ่างทอง กาญจนบุรี นครปฐม เพชรบุรี ประจวบคีรีขันธ์ ราชบุรี สมุทรสาคร สมุทรสงคราม สุพรรณบุรี จันทบุรี ฉะเชิงเทรา ชลบุรี ตราด ปราจีนบุรี ระยอง สระแก้ว สมุทรปราการกรุงเทพมหานคร และนักวิชาการจากศูนย์อนามัยที่ 4 สระบุรี, ศูนย์อนามัยที่ 4 ราชบุรี , ศูนย์อนามัยที่ 6 ชลบุรี และศูนย์อนามัยที่ 13 กรุงเทพมหานคร รวมจำนวน 150 คน

2) ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ วันที่ 16 – 18 พฤศจิกายน 2559 ณ โรงแรมเจริญธานี จ.ขอนแก่น ผู้เข้าอบรมประกอบด้วยนักวิชาการจากสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดกาฬสินธุ์ ขอนแก่น มหาสารคาม ร้อยเอ็ด นครพนม บึงกาฬ เลย สกลนคร หนองคาย หนองบัวลำภู อุดรธานี ชัยภูมิ นครราชสีมา บุรีรัมย์

สุรินทร์ มุกดาหาร ยโสธร ศรีสะเกษ อุบลราชธานี
อำนาจเจริญ และ นักวิชาการจากศูนย์อนามัยที่ 7
ขอนแก่น ,ศูนย์อนามัยที่ 8 อุดรธานี ,ศูนย์อนามัยที่
9 นครราชสีมา และศูนย์อนามัยที่ 10 อุบลราชธานี
รวมจำนวน 130 คน

3) ภาคเหนือ วันที่ 14 – 16 ธันวาคม 2559
ณ โรงแรมราชบุรี จ.ตาก ผู้เข้าอบรม ประกอบด้วย
นักวิชาการจากสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดเชียงใหม่
เชียงราย น่าน พะเยาแพร่ แม่ฮ่องสอน ลำปาง ลำพูน ตาก
พิษณุโลก เพชรบูรณ์ สุโขทัย อุดรดิตถ์ กำแพงเพชร ชัยนาท
นครสวรรค์ พิจิตร อุทัยธานี และ นักวิชาการจากศูนย์
อนามัยที่ 1 เชียงใหม่ ,ศูนย์อนามัยที่ 2 พิษณุโลก และศูนย์
อนามัยที่ 3 นครสวรรค์ รวมจำนวน 140 คน

4) ภาคใต้ วันที่ 22 – 24 กุมภาพันธ์ 2560 ณ โรงแรมบีพีแกรนด์ ทาวเวอร์ หาดใหญ่ จ.สงขลา ผู้เข้าอบรมประกอบด้วยนักวิชาการจากสำนักงานสาธารณสุขจังหวัด ชุมพร ระนอง สุราษฎร์ธานี นครศรีธรรมราช กระบี่ พังงา ภูเก็ต นราธิวาส ปัตตานี ยะลา สงขลา สตูล ตรัง พัทลุง และนักวิชาการจากศูนย์อนามัยที่ 11 นครศรีธรรมราช ศูนย์อนามัยที่ 12 ยะลา และหัวหน้ากลุ่มบริหารยุทธศาสตร์ จากศูนย์อนามัยที่ 1 – 13 รวมจำนวน 70 คน

รวมจำนวนวิทยากรครู ก ที่เข้ารับการอบรม 4 ภาค รวมทั้งสิ้น 520 คน
เนื้อหาหลักสูตร ประกอบด้วย

- นโยบายการบูรณาการงานส่งเสริมสุขภาพ 5 กลุ่มวัย และอนามัยสิ่งแวดล้อม โดยใช้แผนที่ทางเดินยุทธศาสตร์และค่ากลาง บทบาทของนักจัดการสุขภาพ ในยุค Thailand 4.0
- วิวัฒนาการของการสร้างและใช้แผนที่ทางเดินยุทธศาสตร์ (SRM) ฉบับปฏิบัติการ (SLM) เทคนิคการจัดการค่ากลาง และการค้นหาที่เป็นหัวใจของความสำเร็จ
- การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ปัจจัยที่มีผลต่อสุขภาพกลุ่มวัยและอนามัยสิ่งแวดล้อม spider web
- การบูรณาการและการสร้างโครงการส่งเสริมสุขภาพ 5 กลุ่มวัยและอนามัยสิ่งแวดล้อมด้วยค่ากลาง
- การประเมินศักยภาพชุมชนด้านสุขภาพ 5 กลุ่มวัย/สิ่งแวดล้อมด้วยค่ากลาง
- การบริหารจัดการข้อมูลความเสี่ยง
- วิทยาศาสตร์การศึกษา สร้างหลักสูตรการอบรม และจัดทำแผนการสอน
- การสร้างนวัตกรรมสังคม

- PERT & Mile Stone การขับเคลื่อนตำบลบูรณาการงานส่งเสริมสุขภาพ 5 กลุ่มวัยอนามัย

สิ่งแวดล้อม

สิ่งที่ได้เรียนรู้ และโอกาสพัฒนา

1. Super trainer ที่ผ่านการอบรมจาก อ.นพ.อมร นนทสุด จำนวน 77 คน มาจาก ศูนย์อนามัย เขตที่ 1 – 12 สำนักงานป้องกันควบคุมโรคที่ 1 – 12 สำนักงานสนับสนุนบริการสุขภาพเขต 1 – 12 ศูนย์สุขภาพจิตที่ 1 – 12 เป็นวิทยากรในการอบรมทั้ง 4 ภาค แต่ละภาคก่อนที่จัดอบรม คณะวิทยากรจะมี Mini teaching ก่อน เพื่อหาจุดบกพร่องและเติมเต็มเนื้อหาให้วิทยากรแต่ละวิชา และหลังการอบรมแต่ละวันจะทำ AAR ทำให้การอบรมแต่ละภาคราบรื่น แต่เนื่องแต่ละภาค วิทยากรจะเป็นคนละชุดกัน เนื้อหา จุดเน้นของแต่ละวิชา จะแตกต่างกันบ้างตามความถนัด และความเข้าใจของวิทยากรในภาคนั้นๆ (เอกสารที่เป็นคู่มือวิทยากร คือ วิวัฒนาการของแผนที่ทางเดินยุทธศาสตร์ การจัดการค่ากลาง การบูรณาการและการสร้างนวัตกรรม ของ นพ.อมร นนทสุด)

2. หน่วยงานอื่น ๆ เข้าใจว่า ตำบลบูรณาการด้านส่งเสริมสุขภาพ 5 กลุ่มและอนามัยสิ่งแวดล้อม เป็นงานของกรมอนามัย จึงให้ความร่วมมือค่อนข้างน้อย วิทยากรหลักจึงมาจากกรมอนามัย แต่หากนักวิชาการ จากศูนย์อนามัยไหนมีความสัมพันธ์ที่ดีกับสำนักวิชาการเขตต่าง ๆ จะได้รับความร่วมมือค่อนข้างมาก

3. ระยะเวลาการจัดอบรม เนื่องจากการอบรมครู ก ภาคใต้ที่กำหนดไว้ในเดือนธันวาคม แต่เกิด อุทกภัย ทำให้ต้องเลื่อนมาเป็นเดือนกุมภาพันธ์ ซึ่งเป็นช่วงของการตรวจราชการ ทำให้จังหวัดเข้าร่วมการอบรมไม่ ครบทุกจังหวัด ศูนย์อนามัยที่ 11 และ 12 จะต้องไป Coaching อย่างใกล้ชิด เพื่อให้เกิดการจัดทำค่ากลางระดับ จังหวัดและครู ข. ต่อไป

4. โครงการตำบลบูรณาการฯ เริ่มหลังจากที่จังหวัดได้จัดทำแผนงานโครงการและจัดสรร งบประมาณแล้ว ทำให้จังหวัดที่อบรมแล้วจะไปขับเคลื่อนให้เกิดแผนงานในพื้นที่ตำบลค่อนข้างลำบาก แต่ศูนย์ อนามัย ได้พยายามขับเคลื่อนโดยใช้งบประมาณที่กรมอนามัยโอนให้ไปทำให้เกิดค่ากลางที่คาดหวังระดับจังหวัด และ สนับสนุนให้เกิดการอบรมครู ข

5. ครู ก ซึ่งต้องไปอบรมครู ข. ต่อไปนั้น เนื้อหาการอบรมอาจไม่ต้องเหมือนครู ก. เพราะไม่ต้องทำ ค่ากลาง เพียงนำค่ากลางไปใช้ยกระดับโครงการในพื้นที่ และประเมินเพื่อค้นหา นวัตกรรม จึงควรจัดทำหลักสูตร ครู ข เพื่อส่งให้จังหวัดใช้ และจะได้เป็นมาตรฐานเดียวกันต่อไป

*****